

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku P. – N. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G.
o wydanie interpretacji dotyczącej uwzględnienia w podstawie wymiaru zasiłku
chorobowego wypłaconej pracownikowi nagrody uznaniowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 września 2014 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 7 lutego 2013 r.

- 1. odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. na rzecz P. – N. Spółki z o.o. w K. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 lipca 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wydania P.-N. Spółce z o.o. z siedzibą w K. pisemnej interpretacji w sprawie z wniosku wskazanej wyżej Spółki z dnia 23 maja 2011 r. w przedmiocie

uwzględnienia w podstawie wymiaru zasiłku chorobowego wypłaconej pracownikowi nagrody uznaniowej.

Od powyższej decyzji organu rentowego odwołanie złożyła Spółka.

Wyrokiem z dnia 21 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. do wydania interpretacji przepisów na podstawie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w sprawie sposobu wliczania do podstawy wymiaru świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa nagrody uznaniowej wypłacanej przez P.-N. Spółkę z o.o. w K.

Od powyższego wyroku Sądu Okręgowego apelację złożył organ rentowy.

Wyrokiem z dnia 7 lutego 2013 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. z dnia 21 czerwca 2012 r.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego pozwany organ rentowy zaskarżył skargą kasacyjną. Skargę oparto na obydwu podstawach kasacyjnych określonych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołująca się Spółka wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz odwołującej się kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 27 marca 2014 r. Sąd Najwyższy zwrócił skargę kasacyjną Sądowi Apelacyjnemu celem wezwania pełnomocnika skarżącego do uzupełnienia jej braku przez wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia i sprawdzenia dopuszczalności skargi.

Przewodniczący Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Apelacyjnego zarządzeniem z dnia 8 kwietnia 2013 r. wezwał pełnomocnika organu rentowego do uzupełnienia braków skargi kasacyjnej przez wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia i wykazania dopuszczalności skargi według przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Organ rentowy w piśmie z dnia 17 kwietnia 2014 r. wskazał, że w sprawach rozpoznawanych w trybie wydawania pisemnych interpretacji przepisów prawa

przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych brak jest wartości przedmiotu sporu, jak też brak wartości przedmiotu zaskarżenia. Zakład wydając decyzję o odmowie wydania pisemnej interpretacji dokonuje oceny podmiotu składającego wniosek (czy posiada przymiot przedsiębiorcy) i przedmiotu sprawy, bądź też wydając decyzję interpretacyjną ocenia jedynie zaprezentowaną przez przedsiębiorcę wykładnię przepisu prawa, z którego wynika obowiązek świadczenia składek na ubezpieczenia społeczne. Mocą takich decyzji Zakład nie kreuje obowiązków z zakresu składek na ubezpieczenia społeczne.

Przewodniczący Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Apelacyjnego zarządzeniem z dnia 25 kwietnia 2014 r. ponownie wezwał pełnomocnika strony pozwanej do uzupełnienia braku formalnego skargi kasacyjnej przez wykazanie przesłanek dopuszczalności skargi kasacyjnej w trybie art. 398¹ k.p.c. oraz art. 398² k.p.c.

Pełnomocnik organu rentowego w piśmie z dnia 15 maja 2014 r. podał, że Sąd Najwyższy wielokrotnie stwierdzał, iż sprawy z odwołania od interpretacji dokonanej przez organ rentowy w formie decyzji, co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę składek na ubezpieczenia społeczne, określają w sposób istotny sytuację prawną wnioskodawcy i są sprawami dotyczącymi ubezpieczeń społecznych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2011 r., II UK 33/11; z dnia 18 stycznia 2012 r., II UK 113/11). Art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. stanowi natomiast, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Pozwany organ rentowy wnosząc przedmiotową skargę kasacyjną oparł ją właśnie na tej podstawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpatrywana skarga kasacyjna podlega odrzuceniu przy zastosowaniu art. 398⁶ § 3 k.p.c. w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c., ponieważ strona pozwana nie uzupełniła w wyznaczonym terminie braku skargi kasacyjnej przez wskazanie – do

czego była wezwana – wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego (por. art. 398⁴ § 3 k.p.c. w związku z art. 398⁶ § 1 k.p.c.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że art. 398⁶ § 2 i § 3 k.p.c. nakłada na sąd drugiej instancji lub Sąd Najwyższy obowiązek skontrolowania dopuszczalności skargi jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia przysługującego poza tokiem instancji i weryfikacji wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia w celu wyeliminowania przypadków nieprawidłowego oznaczenia tej wartości w zamiarze zapewnienia stronie skarżącej bezpodstawnego dostępu do postępowania kasacyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2010 r., I UK 289/09, LEX nr 577827). Nieuzupełnienie braku wskazania wartości przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia w sprawie, w której skarga kasacyjna jest uzależniona od ustawowo określonej wartości kasacyjnego zaskarżenia, prowadzi do odrzucenia z powodu nieusunięcia braku istotnego ze względu na brak koniecznego wymagania warunkującego ocenę i weryfikację przedmiotowej (kwotowej) dopuszczalności skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 1997 r., II UZ 11/97, OSNAPiUS 1998 nr 22, poz. 671), ponieważ ani sąd drugiej instancji, ani Sąd Najwyższy nie mają obowiązku ani procesowych uprawnień domyślania się lub wyręczania strony skarżącej w oznaczeniu wartości kasacyjnego zaskarżenia w sprawach majątkowych, w których dopuszczalność wniesienia skargi kasacyjnej zależy od osiągnięcia oznaczonej przez stronę ustawowej granicznej kwoty kasacyjnego zaskarżenia warunkującej przedmiotową dopuszczalność skargi kasacyjnej, co podlega procesowej weryfikacji tych sądów w celu wyeliminowania prób uzyskania przez stronę skarżącą bezpodstawnego dostępu do przedmiotowo niedopuszczalnego postępowania kasacyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r., I UZ 13/11, Lex nr 1402598).

Przypomnieć wypada, że postanowieniem z dnia 27 marca 2014 r. Sąd Najwyższy zwrócił skargę kasacyjną organu rentowego Sądowi Apelacyjnemu celem – jak to wskazano w sentencji powołanego postanowienia – wezwania pełnomocnika skarżącego do uzupełnienia jej braku przez wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia i sprawdzenia dopuszczalności skargi. Nie ulega wątpliwości, że pełnomocnik strony pozwanej – wezwany do uzupełnienia

określonego braku skargi kasacyjnej – braku tego nie uzupełnił w terminie; pełnomocnik strony pozwanej nie przedstawił wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego ani w piśmie procesowym z dnia 17 kwietnia 2014 r. ani w jego piśmie z dnia 15 maja 2014 r. Zamiast tego pełnomocnik strony pozwanej – w powołanych wyżej pismach procesowych – przedstawił własne stanowisko.

Art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. stanowi, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Pozwany organ rentowy wnosząc przedmiotową skargę kasacyjną nie mógł uznać, że sprawa niniejsza dotyczy w/w świadczeń, gdyż dotyczyła ona w istocie wysokości zasiłku chorobowego, ewentualnie – także różnicy w wysokości składek na zasiłek chorobowy przez doliczenie do podstawy wymiaru wypłaconych nagród.

Zgodnie z art. 10 ust. 1, ust. 2, ust. 3 oraz ust. 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.) przedsiębiorca może złożyć do właściwego organu administracji publicznej lub państwowej jednostki organizacyjnej wnioski o wydanie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie (ust. 1). Zakres i przedmiot sprawy o udzielenie pisemnej interpretacji przepisów prawa konstytuuje treść wniosku wszczynającego postępowanie, a rolą organu prowadzącego to postępowanie jest ocena stanowiska strony w spornej kwestii, nie zaś przedstawianie poglądów i wykładni przepisów odnoszących się do różnych sytuacji faktycznych. Istotą tego postępowania jest uzyskanie przez stronę wyjaśnienia treści przepisów prawa i ich zastosowania w odniesieniu do indywidualnej sytuacji wskazanej we wniosku. Organ wydający decyzję nie może więc ingerować w stan faktyczny opisany we wniosku, podważać go, uzupełniać czy zmieniać w oparciu o inne źródła lub wiedzę znaną mu z urzędu. Decyzja w tym przedmiocie wydawana jest w sprawie indywidualnej w rozumieniu art. 83 ust. 1 ustawy systemowej, bowiem w istocie swoją materialnoprawną podstawę wywodzi z ustaw wchodzących w skład systemu ubezpieczeń społecznych, a konieczność

badania zgodności udzielonej interpretacji z prawem materialnym sytuuje sprawę wszczętą z odwołania od takiej decyzji wśród spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych – dotyczących ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 476 § 2 pkt 1 k.p.c. (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2011 r., III UK 117/10, Lex nr 898257).

Nie ma więc racji strona pozwana, że przedmiotowa sprawa należy do kategorii spraw określonych w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., w których skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Decyzja ZUS dotyczyła w istocie kwestii majątkowej, w której możliwe było wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia; przedmiotem wątpliwości interpretacyjnych nie była natomiast kwestia objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, ani nie była żadną inną ze spraw wymienionych w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., w których skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. W konsekwencji należało przyjąć, że niniejsza sprawa miała charakter majątkowy, a o dopuszczalności skargi kasacyjnej decydowała wartość przedmiotu zaskarżenia nie niższa niż dziesięć tysięcy złotych (por. art. 398² § 1 k.p.c.).

Powołane przez pełnomocnika strony pozwanej postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2011 r., II UK 33/11, Lex nr 1308096 oraz z dnia 18 stycznia 2012 r., II UK 113/11 – Lex nr 1130392 dotyczyły innej niż w rozpatrywanej sprawie kwestii właściwości sądu pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach z odwołania od decyzji organu rentowego w przedmiocie interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie (art. 10 ust. 1 u.s.d.g.).

Ponieważ Sąd Apelacyjny nie zajął się kwestią dopuszczalności skargi kasacyjnej - Sąd Najwyższy orzekł jak w pkt 1. niniejszego postanowienia na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. niniejszego postanowienia ma swoją podstawę w art. 98 k.p.c. w związku z § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490).

